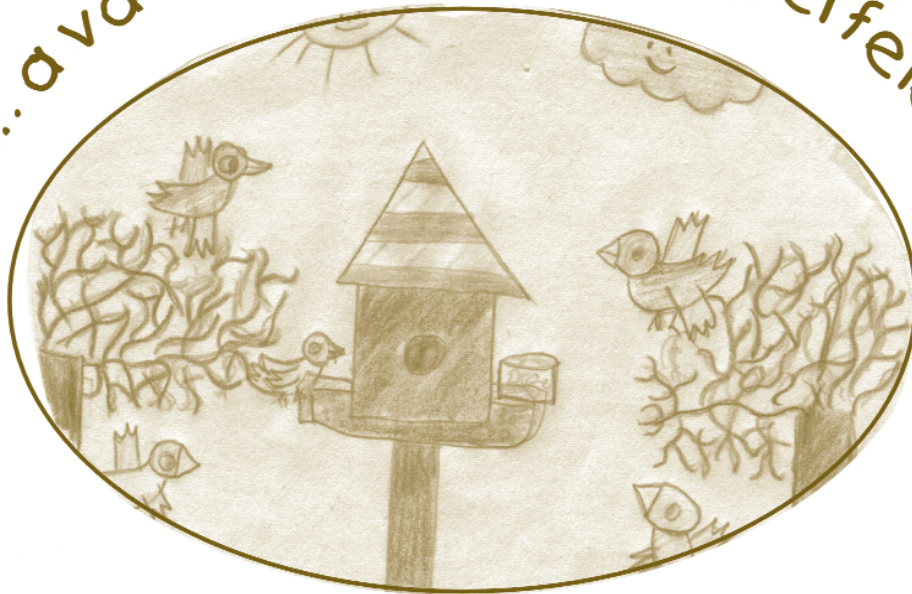

TÖRDÉRKERT

...a vadlibák már húznak dél felé...

Kalendárium

- November - Csokonai Vitéz Mihály

Ügyeskedj!

- Gondolkozz! Oldd meg!

Természetrajz

- Széncinege, csipkebogyó

Információk

- Mit? Hol? Mikor?

Mese

- A hiú király

Csillagkaland

- Második forduló

November - Őszutó, Szent András hava

Közel a tél, tudd meg ember, kórót zörget a november - mondták a régiek. S valóban, a novemberi mezőkön szelek hajtják az ördögszekeret és kórót, az őszutó biztos jeleként. A fák színes lombruhája a földre hull, s az ágakra fekete varjak ülnek. A természet elcsendesedik; föld alá, odúkhá vonul vissza.

A november "költőtermő" hónap, legalábbis itthon. Hiszen e hónap híres születői Ady Endre, Áprily Lajos, Babits Mihály és Csokonai Vitéz Mihály. Most ez utóbbiról írok nektek.

Csokonai Debrecenben született 1773. november 17-én, apja ármális nemes borbély. Kitűnő tanuló, de 1795-ben (különbözőcsínyei miatt) kicsapják a debreceni kollégiumból. Sárospatakra kerül, de hamarosan abbahagyja tanulmányait.

Majd - mecénást keresve - három évig a Dunántúlon vándorol.

Komáromban beleszeret a gazdag Vajda Juliannába. 1799-ben Curgón helyettes tanár, s mire visszatér, Julianna máshoz megy. Férfjhez ment egy gazdag kérőhöz, mialatt Csokonai polgári foglalkozást vállalt érte. „A reményhez” című versében oly szépen ír erről a szerelmében csalódott költő:

„Földiekkel játszó Égi tünemény,
Istenségnek látszó csalfa, vak remény!

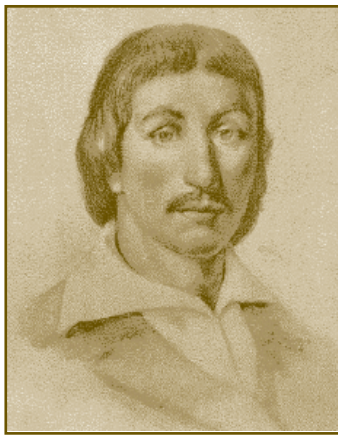
...

Csak maradj magadnak! Biztatóm valál;
Hittem szép szavadnak; Mégis megcsalál.“

Aztán hazatér Debrecenbe, ahol teljes szegénységben él, mígnem tüdőbaja kiújul és nemsokára elemésztí 32 évesen.

E hideg novemberi estékre szívesen ajánlom újraolvasni Lilla-dalait és ódáit, körbeülve a családi asztalt.

Márti

Vallási ünnepek:

November 1.: Mindenszentek ünnepe

November 2.: Halottak napja

November 5.: Szent Imre herceg emlékezete

November 19.: Árpád házi Szent Erzsébet ünnepe

November 25.: Krisztus Király vasárnapja

November 30.: Szent András apostol napja

Jeles napok:

November 3.: A Magyar Tudomány Napja

November 7.: Nemzetközi Rákellenes világnap

November 11.: A Lelki Egészség Megvédésének Napja

November 15.: „Ne gyújts rá” Világnap

November 17.: Füstmentes Világnap

November 20.: A Gyermek Joga napja

November 25.: A Háborús Játékok Elleni Világnap

November 26.: Nők Elleni Erőszak Megszüntetése Nap

November 27.: A Véradók Napja

A hónap állata és növénye

Novemberben a természet éli tovább a maga kis életét, csak föld alá, odúkba, barlangokba szorult és csendesebb, óvatosabb, körültekintőbb lett. Egy s másban talán jobban számít az ember segítségére, mint máskor. Csak oda kell figyelnünk ezekre a rejtett történésekre.

Megfigyelhetjük ilyenkor a madarak hóban elhullatott apró lábnyomát. A cinegék is újra panaszolni kezdik, hogy „nincsen cipőcskéjük“.

A **széncinege** a madárbarátok és a kertgazdák közvetlen kis madara, melyet télen etetéssel (napraforgómaggal), tavasszal fészekodúk kihelyezésével a közeliünkbe csalogathatunk.

Az etetést a tavasz kezdetével abba kell hagyni, mert a fiókáknak rovarra van szükségük, a széncinege szülők viszont hajlamosak a kényelmesebben elérhető táplálékkal etetni. Ezek a kis madarak szorgalmasan

tisztogatják a fákat a kártevőktől, ezért a biológiai védekezésben igen nagy a szerepük. 8-11 fiókája is van egy fészekaljban, s évente háromszor is költ.

Erdőkben kertekben egyaránt gyakori. Állandó madár. Védett.

Kirándulásokon, erdei barangolásokon találkozhatunk a **csipkebogyó**-val, amely a gyepűrözsa termése. Majdnem mindenütt megtalálható, még novemberben is vidám hangulatot idéz piros bogyója a szomorú őszi tájban.

A régi magyar konyhának kedvelt alkotóeleme volt. Gyógyitalokat is készítettek belőle. Később kiderült, hogy nagyon fontos C-vitamin forrás. Frissen lekvárnak főzik (ez a hecsedli), megszáritva teának használják.

Magyarország jelentős mennyiségben exportálja. Előfordul, hogy gyümölcscsörpöt és bort is készítenek belőle.

Gizus

SZÍNEZZ!

- 1 = fehér
- 2 = kék
- 3 = sárga
- 4 = fekete
- 5 = fehér és kék csíkos

- 1 = piros
- 2 = sötétzöld

A hiú király

Mottó: „A mesék olyanok, mint némely derék ember: ahogy vénülnek, úgy szépülnek, s bizony ezt jólesik látni!” (Andersen)

Egyszer volt, hol nem volt, még az Óperenciás tengeren is túl, volt egy szegény ember. Volt annak három fia. Egyszer a király kihirdette az egész városban, hogy annak adja a lányát, aki előtte olyat tud mondani, amit ő el nem hisz.

Meghallja ezt a szegény ember legöregebb fia, akit Péternek hívtak.

Megmondja egy szolgának, hogy ő beszélni akar a királlyal. A király mindjárt gondolta, hogy mit akar a legény, de nem szólt senkinek, csak azt parancsolta, hogy eresszék be tüstént a legényt.

Akkorra már annyi királyfi meg isten tudja, mi csoda nagy úr megfordult a király előtt, mint csillag az égen, mint a fűszál a réten. De biz ott egy se tudott olyat mondani, amit a király el ne hitt volna. Bemegy hát Péter a királyhoz, köszön neki:

- Jó napot adjon isten, király uram!

- Adjon isten neked is, fiam! Mi járatban vagy?

- Én bizony házasodni akarok, uram-királyom!

- Jól van fiam, hát aztán mire vinnéd az asszonyt?

- Tudja az isten! Majd csak eltartanám valahogy.

Van háza az apámnak meg egy kis földje is.

- Elhiszem, fiam - mondja a király.

- Aztán még van három darab macskánk is.

- Azt is elhiszem.

- Most nemrégiben a trágya annyira meggyűlt az udvarunkon, hogy már nem is férünk tőle.

- Elhiszem!

- Egyszer azt mondja az apánk: „Fiaim! Hordjátok ki ezt a trágyát arra a kis földre, majd talán használ neki valamit.“

- Elhiszem.

- Mink aztán kihordtuk a trágyát, három hétig, két kocsin.

- Elhiszem.

- Hanem tévedésből a szomszéd földjére hordtuk ki mind egy szálíg.

- Elhiszem.

- Mikor ez is megvolt, hazamentem, megmondtam az apámnak.

- Elhiszem.

- Akkor aztán én, az édesapám meg két kisebb testvérem, úgy négyecskén, kimentünk a földünkre.

- Elhiszem.

- Azután megfogtuk a szomszédunk földjének a négy sarkát, mint az asztalterítőt szokás és a trágyát róla a mi földünkre fordítottuk.

- Elhiszem.

- Azután a földünket teleszór-
tuk fűmaggal.

- Elhiszem.

- Aztán olyan sűrű erdő nőtt rajta, hogy ki látott olyat, ki nem.

- Elhiszem.

- Az apám aztán sajnálta kivá-
gatni a gyönyörű fákat: hát vett egy falka disznót.

- Elhiszem.

- Aztán a fölséged öregapját megfogadta kanásznak!

- Hazudsz! Akasztófára!...- hanem a királynak hirtelen eszébe jutott a fogadása. Mit tehetett, rögtön papot, jegyzőt hívatott, a szegény ember fiával összeadta a lányát. Csaptak akkora lakodalmat, hogy hét országra szólt a híre; még az árva gyerekeknek is akkora kalácsot adtak a kezükbe, mint a karom: volt lé meg lé!

Gallér híján köpönyeg,
Hazudtam,
mert volt kinek!

Bencsik Betti, 2.b

a. Milyen lehet az ESŐ? Húzd alá!

nedves zuhogó tartós magas havas jeges csúszós száraz

b. Keresd meg a szavakban az ESŐ szó betűit?

nyeső vesződik megsző első megleső vessző

c. Keresd meg az ESŐcsepp - - formákat a rajzban! Színezd ki!

d. Igazak vagy hamisak az alábbi állítások? Írd melléjük!

Ha nagyon sok eső esik, lehet, hogy árvíz lesz. Az esőtől is kapják a növények a tápanyagot.

Aki sokat áll az esőben, nagyra nő. Ha keveset esik az eső, gyorsabban nőnek a virágok

e. Melyik mondatban kell az ESŐ szót egy másikra kicserélni, hogy eredeti értelmében kapjuk vissza a közmondást?

Ki korán kel, esőt lel. Bóg a szamár, eső lesz. Nagy eső esett le a szívéről.
Érzi, mint macska az esőt. Ritka, mint a fehér eső.

f. Írd be a keresztrejtvénybe a megfejtéseket, s ha jól dolgozol, a vastag keretben egy ESŐvel kapcsolatos szót kapsz.

			Ebben laktak régen a katonák		
					Madár, van belőle fekete és sárga is
					Sinen utazhatunk vele
					A sportmérkőzéseket ő vezeti
					Ezt húzzuk a lábunkra, ha fázik

Információk

Lajos u.:

Kézműves foglalkozások: keddenként és péntekenként 15.00-tól (fonott karkötők, üveg-festés, nemezelés, papírbatkolás, szalmaképkészítés, gyertyamártás és öntés, gyöngyfüzés, Mikulásra készülődés)

Diavetítés: szerdánként 16.30-tól

Családi-hétféje: november 16-17. (a Huszti úttal közös rendezésben)

Huszti út:

Egészségnap: november 8-án (pénteken) 16.00-17.30-ig

Családi-hétféje: november 16-17.

16-án (szombaton): Egész napos **kirándulás**

17-én (vasárnap) 15 órától: „Csillagkaland“

(A Családi-hétféje programjait az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium támogatja)

Kézműves foglalkozások: szerdánként (kicsiknek) 10.30-12.00-ig

szerdánként (kicsiknek) 16.00-17.30-ig

csütörtökönként (nagyoknak) 16.00-17.30-ig

Baba-mama klub: keddenként 10.30-11.30-ig

(A Baba-mama klubot az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium támogatja)

Agyagozás: hétfőnként 15.30-17.30-ig

Bolhapiac: november 19-én (kedden) 16.00-17.00-ig

Kerek u.:

Családi-hétféje: november 16-17. (a Huszti úttal közös rendezésben)

Zemplén u.:

Kézműves foglalkozás: szerdán 16.00-tól, szombaton 15.00-tól

Diavetítés: vasárnaponként 16.00-tól

Tűzzománckészítés: hétfőnként 16.00-tól

(A tűzzománcozást az Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztérium támogatja)

Zenés vetélkedő: 23-án 15.00-tól

Gyűrű u.:

Kézműves foglalkozás: szerdán 16.00-tól, szombaton 15.00-tól

Diavetítés: péntekenként 16.00-tól

Baba-mama klub: szerdánként 10.00-tól

(A Baba-mama klubot az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium támogatja)

Ping-pong: keddenként, csütörtökönként 16.00-18.00-ig, vasárnaponként egész nap

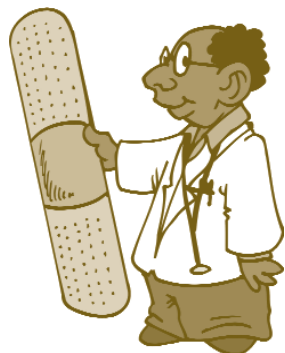
Silvanus:

Kézműves foglalkozás: hétfőnként 16.00-tól

november 11-én a Kézműves foglalkozást **Szabó Tünde** tartja:
a **Töporlyúkrém Stúdió Alkotóműhely** tagja

Erdei kirándulás: november 9-én

Diavetítés: szerdánként 11.00-tól

Kiadja a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Budapesti Központja

Szerkesztő: Till Csaba ■ Lektorálta: Frankó András ■ A lapot írták: Juhász Zsófia, Král Zsuzsa,

Leleszné Borsi Gizella, Mészáros Márta, Olti Zita, Szunai Orsolya, Varga Orsolya ■ Tördelte: Farkas Péter ■

Felelős kiadó: Győri-Dani Lajos ■ A NYOMDAI MUNKÁKAT A FOLPRINT GYORSNYOMDA VÉGEZTE

Levélcím: 1033 Budapest III, Miklós u.32.

Telefon: 388 - 87 - 60, 388 - 89 - 20

Fax: 368 - 42 - 83

E - mail: tunderkert@mmszbp.hu

Website: www.mmszbp.hu

Az AB-AEGON Általános Biztosító Rt. 500 000 Ft értékű játékszert adományozott a budapesti Máltai játszótereknek. A játékokat a gyerekek nevében is köszönjük!

Vidéki játszótereink címei: Tatabánya, Bánhidai lakótelep Pápa, Zárda utca 5/b.
Esztergom, Bánomi lakótelep Szeged, Retek utca Miskolc, Gesztenyés utca

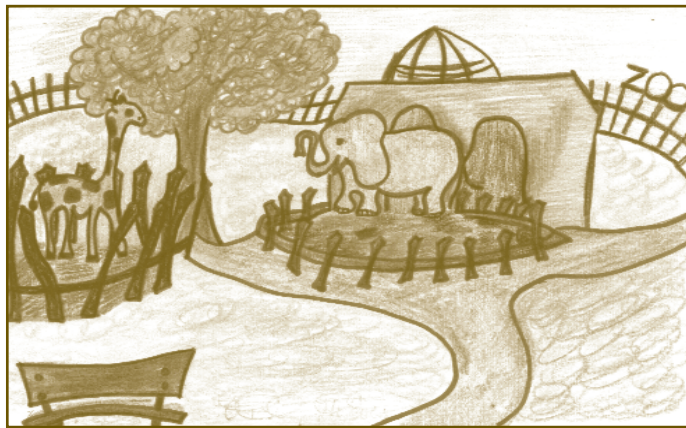
Beszámoló,
felhívás

Állatkertben jártunk

Augusztus végén a békásmegyeri, az állatbemutatót; később játékos feladatokat óbudai és a Szatmár utcai játszóterekről kis oldottunk meg, amit ajándéktárgyakkal csoportok indultak a Fővárosi Állat- és Növénykertbe. (A kirándulást az AXA Colonia Biztosító Rt. támogatta.)

Nekik köszönhetően sok érdekes, izgalmas programban volt részünk.

A biztosító képviselőivel közösen végigsétáltunk a parkban, megnéztük az

jutalmaztak. A nap végét egy közös uzsonnával zártuk. A viszontlátás örömeivel búcsúztunk el egymástól és maradtó élményekkel gazdagodva tértünk haza az AXA-napról.

Jó volt együtt!

Orsi, Gizus

Szeretnél találkozni a Mikulással?

Akkor rajzolj neki valami szépet, s december 3-ig add le (neveddel és koroddal ellátva) bármelyik Máltai játszóter irodájában! Így te is ott lehetsz, amikor meglátogat majd minket.

Kedves Gyerekek!

CSILLAGKALAND

Megkezdődött az űrhajóskiképzés, melynek fontos része a tudományos kutatómunka. A következő kérdésekre kell választ találnod:

1. A Nap csillag vagy bolygó?

2. Melyik bolygónak van gyűrűje a mi Naprendszerünkben?

a. Vénusz

b. Szaturnusz

c. Plútó

3. Rajzold le a „Nagy Bumm“-ot!

4. Hogyan nevezik galaxisunkat, Tejút vagy Fényút?

Megfejtésedet november 15-ig add le az irodában!

Várunk téged november 16-án, vasárnap délután 15 órára a Csillagkaland vetélkedőre!

Lesz: kézműves foglalkozás
sorveseny
activity

Gyere és játssz velünk!

